

Eğlenceli Tarih

166

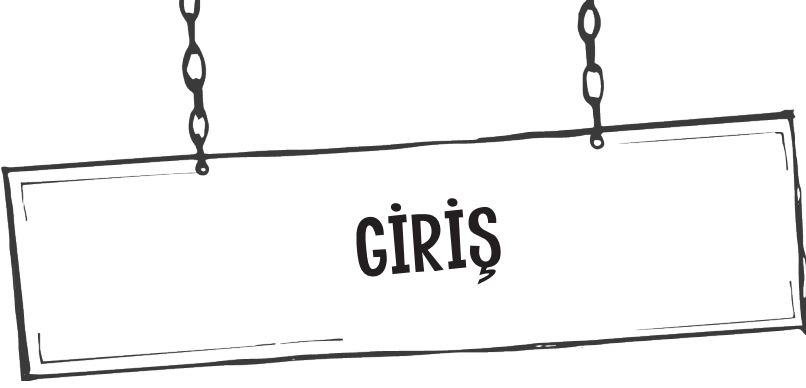
KISA DÜNYA TARİHİ

DÜNYAYA YÖN VEREN OLAYLAR

NURLAN NAZLI KAYA

Eğlenceli
Bilgi.

İNSANLIK ÇAĞI BAŞLIYOR

Dünya, tarih boyunca çeşitli canlılara ev sahipliği yaptı. Kimi zaman dinazorlar, kimi zaman küçük bakteriler, kimi zaman dev kuşlar, kimi zamansa çok güçlü avcılar gelip geçtiler. Ve tüm bu değişik ailelerden sonra yeryüzü insanlığa kucak açtı. İnsanın, dünyadaki yolculuğunun yaklaşık dört milyon yıl önce başladığı sanılıyor. Yani dinazorların gitmesinden 61 milyonluk yıldan sonra yeryüzünde ilk insanlar görünmeye başladılar.

Git Afrika'ya Göre İnsanoğlunu!

Yapılan araştırmalara göre Afrika, insanlara ait izlerin görüldüğü ilk toprak parçasıdır. İnsanlık bu kıtadan tüm dünyaya yayılmıştır. Tabii bu, insanların Afrika kıtasına nereden geldiklerini, nasıl yaşadıklarını, hayatta kalmak için neler yaptıklarını bilmiyoruz. Ama şunu rahatlıkla söyleyebiliriz, öncü insanların keşifleri sayesinde biz bugünkü modern teknoloji çağına ulaştık.

Teşekkürler Sevgili Atalarımız!

Düşünsenize, ilk insanlar o basit keşifleri yapmamış olsalardı biz bugün böyle güçlü bir bilgi hafızasına sahip olamazdık. Ateş keşfedilmeseydi, otomobilleri çalıştıramaz, gökyüzüne uzay mekikleri gönderemezdik. (ATEŞLE İLGİLİ DAHA HAYATİ ÖRNEKLER VERELİM) Kâğıt bulunmasaydı bugün bilgi bu kadar hızlı bir şekilde yayılmazdı. İnternet, bilgisayar, cep telefonu, yapay zekâ gibi akıllı teknolojiler gelişemezdi. Bize çok basit alet gibi gelen iğne, tarım devrimini başlatan sapan büyük ve öncü keşifler arasındadır. Yani, yaşasın keşfetmeyi seven meraklı insanlar. Şimdi hep birlikte tarihin en önemli birkaç keşfini tanıyalım.

TARİHİN EN BÜYÜK KEŞFİ: ATEŞ

Ah ateş... Uzaktan bakıldığında tehlikeli gibi görünür ama aslında insanın en iyi dostlarından biridir. Yukarıda da yazdığım gibi ateşin keşfi, teknolojimizin bugünkü noktaya ulaşmasını sağladı. Evimizi ısıtmak için de ondan yararlanırız, uzay mekiklerini uzaya göndermek için de... Yemek yapmak için de ateşten yararlanırız çöplerin eritilmesinde de... Ateş yeryüzünde ilk yaşamdan bile daha eskidir. Yani insanoğlu dünyaya gelmeden önce ateş oradaydı ve sessizce keşfedilmeyi bekliyordu.

Ateşi Taşımak mı!

O, yanardağların, güçlü şimşeklerin içinde hep var olmuş ve insanoğluna hizmet için beklemişti. Yeryüzünde yaşama-ya başlayan ilk insanlar da ateşi biliyorlardı ama onu nasıl kontrol etmeleri gerektiğinden emin değildiler. Çünkü ateş çok güçlüydü. Onu kullanmayı çok istiyorlar ama ateşle nasıl baş edeceklerini ve onu nasıl yakmaları gerektiğini bilmiyorlardı. Bu nedenle yanan ormanlardan, taşan yanardağlardan ateşleri toplayıp muhafaza etmeye başladılar. Yani insanlık

ateşi nasıl kontrol edeceğini bulmadan önce ateşi taşımaya öğrendi. Hazır olarak aldıkları ateşi koruyor ve yanlarında sağa sola götürerek ihtiyaçları olduğunda kullanıyorlardı. Öyle ki ilk ateşin günümüzden 800 bin yıl önce yani Paleolitik Çağ'da kullanıldığını görüyoruz. Bugün araştırma yapılan yüzbinlerce yıllık mağaralarda taş ocakları ve mağara duvarlarına bulaşan ateş isleri bulunmuştur.

Havali Bilgi Sepeti

Eski Türkçede od, ateş demektir. Oda kelimesi de 'od'dan türemiştir ve ateş yakılan yer anlamına gelir.

Haydi, Ateşi Kontrol Edelim

Neyse ki, ateşin değerinin farkında olan insan, günü gelince ateşi kontrol etmeyi de öğrendi. İlk ateşin, taşların ya da bazı ağaç dallarının birbirine sürtülerek yakıldığı düşünülüyor. Oksijenden de yararlanılarak birbirine sürtünen iki maddenin çıkardığı o ilk kıvılcım insanlık için yepyeni bir çağ başlattı. O günden sonra insanoğlu midesini düşünmeyi bıraktı. Çünkü ateşin kontrol altına alınmasından önce çoğu zaman yiyecekleri pişirmeden yemek zorunda kalıyorlardı. Çiğ yiyecekler de onların mide ağrıları çekmesine neden oluyordu. Mide sorunlarıyla mücadele eden insanlar başka hiçbir şeye vakit ayıramıyorlardı. Ama insanoğlu ateş sayesinde mangal keyfini keşfetti. O tarihten sonra mideleri de rahatladı. Ve artık daha büyük keşifler yapabiliyorlardı. Ee ne demişler, her keşfin başı sağlık!

Havalı Bilgi Sepeti

Ateşin kullanımı her ne kadar Paleolitik Çağ'da, yani yaklaşık 800 milyon yıl önce kullanılmış olsa da Neolitik Çağ son 10 bin yılda yaygınlaşmıştır.

Havali Bilgi Sepeti

Ateş insana çok benzer. Onun da hayatta kalması için aynı insan gibi oksijene ihtiyacı vardır.

AYAKLARI YERDEN KESEN İCAT: TEKERLEK

İşte insanlık için çok önemli bir diğer büyük keşif: Tekerlek. Tekerlek, modern teknolojinin ilk basamağıdır. Onun sayesinde bugün en pahalı arabalar üretildi. İnsan, hayvan, eşya taşımacılığı gelişti. Bugün yine uçağa atlayıp bir saatte ülkemizin, birkaç saate dünyanın dört bir yanına gidebiliyorsak tekerleğin keşfi sayesinde.

5 Bin Yıllık Tarih

İlk tekerleğin Mezopotamya'da günümüzden yaklaşık 5 bin yıl önce keşfedildiği biliniyor. Ama o ilk tekerleğin taşıma amaçlı değil de daha çok çanak çömlek yapma amacıyla üretildiği sanılıyor. Yani eski insanlar tekerleği bu kadar işe yarayacağını bilmeden keşfetmişler. İlk tekerlek resmi Sümerler tarafından çizilmiştir. Sümerler ağaçtan keserek oluşturdukları tekerleklerle hayvan ve eşya taşımaya başladılar.

OKUMADAN GEÇME

Tekerlek Amerika kıtasına 16. yüzyılda Avrupalı denizciler tarafından götürülmüştür. Bu keşiflerden önce Amerika kıtasında yaşayan Aztek, Maya ve İnka gibi uygarlıklar tekerleği bilmiyorlardı. Bu uygarlıkların tekerleği bilmemelerine rağmen o büyük yapıları inşa için dev taşları nasıl sürükledikleri büyük bir merak konusudur.

Havali Bilgi Sepeti

Tekerlek, MÖ 3800-3200 yılları arasında Mezopotamya'da Sümerler tarafından bulunmuştur. Tekerlektan sonra tarım için çok gerekli olan saban keşfedilmiş ve bu iki önemli keşiften sonra insanlık tarım devrimine girmiştir.